

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea de Vest din Timișoara
1.2 Facultatea / Departamentul	Facultatea Psihologie și Științe ale Educației
1.3 Departamentul	Psihologie
1.4 Domeniul de studii	Psihologie
1.5 Ciclu de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii / Calificarea	Psihologie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Psihologie militară						
2.2 Titularul activităților de curs							
2.3 Titularul activităților de seminar	Asist.univ.dr. Norberth-Ioan OKROS						
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	1	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DOP

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					8
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate / pe teren					6
Pregătire seminare / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					6
Tutoriat					-
Examinări					2
Alte activități					-
3.7 Total ore studiu individual	22				
3.8 Total ore pe semestru	50				
3.9 Numărul de credite	2				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Fundamentele psihologiei, Psihologia personalității, Psihopatologie, Psihologie clinică, Psihologia muncii și a personalului
4.2 de competențe	Deprinderi de operare cu noțiunile și conceptele psihologiei generale

5. Condiții (acolo unde este cazul)

Activitatea de curs și seminar, pe lângă elementele clasice, va utiliza și diverse aplicații software interactive care să permită o mai bună interacțiune cu studenții. Aceste aplicații, de tipul Mindmeister, Coggle, Multimeter, etc. vor fi folosite pentru a înregistra răspunsuri în timp real ale studenților la anumite

întrebări sau quizzuri, pentru a sumariza o informație la finalul unui curs sau al unui capitol, pentru a evidenția clusterii de opinie, etc. Materialele și resursele bibliografice (prezentări Power Point, prezentări video, filme, linkuri TED, etc.) vor fi încărcate pe Google Classroom, înainte sau după fiecare curs/seminar, fiind asociate cu tema centrală a acestuia. De asemenea, tot pe Google Classroom, va fi încărcată evaluarea privind seminarul, se va oferi feedback în urma acestei evaluări, se vor realiza statistici privind prezența la activitate, etc. Toate aceste aspecte vor fi anunțate și pe parcursul cursurilor sau seminarelor.

Studentii trebuie **să se înregistreze** pe Google Classroom, **utilizând codul pentru curs**, cu adresa de email instituțională (@e-uvt.ro).

Codul pentru cursul (și seminarul) de Psihologie militară 2025-2026 este: **vu3q4inp**

5.1 de desfășurare a cursului	- Sală de curs, dotată cu laptop, videoproiector și software adecvat (Power Point, Word)
5.2 de desfășurare a seminarului / laboratorului	Sală de seminar, dotată corespunzător (tablă, laptop, videoproiector)
5.3. Desfășurarea disciplinei pentru utilizarea instrumentelor de Inteligență Artificială Generativă (genIA)	În cadrul acestei discipline, utilizarea instrumentelor de genIA (ex. ChatGPT, Gemini, Claude, Copilot etc.) este permisă numai în condițiile stabilite de titularul de curs/seminar și cu respectarea normelor de integritate academică. - Utilizări permise: brainstorming de idei, sprijin pentru redactare și structurare, traduceri, revizuirii lingvistice, generarea de imagini, grafice, scheme, ilustrații, materiale video sau audio, avataruri și alte obiecte digitale, exclusiv în scop didactic. - Utilizări interzise: generarea integrală a lucrărilor (eseuri, rapoarte, proiecte) sau prezentarea de conținut creat de genIA ca fiind exclusiv personal. Pentru orice lucrare (eseu, portofoliu, proiect ș.a.), studentul este obligat să completeze un formular

	de declarație de transparență (pus la dispoziție pe platforma disciplinei). În acest document se menționează: - instrumentul utilizat și versiunea, - tipul de sprijin oferit de genIA, - modul în care conținutul a fost verificat și integrat. <i>Nedeclararea utilizării genIA este echivalată cu o încălcare a normelor de integritate academică și va fi tratată conform regulamentelor UVT.</i> Studentii sunt responsabili pentru: - verificarea acurateței și relevanței conținutului generat, - respectarea confidențialității și a drepturilor de autor, - integrarea critică și personală a rezultatelor obținute cu genIA. <i>Detaliile aplicării acestor condiții de utilizare vor fi prezentate și discutate în cadrul primei întâlniri de curs și seminar.</i>

6. Obiectivele disciplinei - rezultate așteptate ale învățării la formarea cărora contribuie parcurgerea și promovarea disciplinei

Cunoștințe	- explică cele mai importante legi și reglementări asociate cercetării și practicii profesionale - operează pertinent cu limbajul și terminologia specifice domeniului, în interacțiunea cu beneficiarul serviciilor psihologice, astfel încât acesta să înțeleagă mesajul transmis - distinge posibilele dificultăți și probleme care pot apărea din metoda/serviciul în sine, specificitatea clienților etc., și modalitățile de depășire a acestor dificultăți

Abilități	- adaptează terminologia psihologică în comunicarea cu diferite categoriile socio-profesionale vizate ca și clienți, precum și de tipul de diagnoză și intervenție - recunoaște și rezolvă adecvat dilemele etice și abaterile de la standardele profesionale în cadrul unui demers de diagnoză/intervenție psihologică, sub supervizare. - utilizează gândirea critică în fundamentarea diagnozei/intervenției psihologice. - aplică principiile și standardele deontologice în procesul de evaluare psihologică, utilizând proceduri și instrumente validate, conform reglementărilor și ghidurilor stabilite de organismele profesionale reprezentative ale domeniului.
Responsabilitate și autonomie	- demonstrează autocontrol în gestionarea situațiilor problematice intervenite în evaluarea și diagnoza psihologică. - manifestă calm, echilibru profesional și capacitate de adaptare în diferite contexte, inclusiv în situații noi sau stresante, respecta normele deontologice ale profesiei - acționează cu integritate și onestitate cu beneficiarii serviciilor psihologice. - demonstrează autocontrol permanent și conștient cu privire la motivațiile pentru învățare, prin raportare la propriile obiective de dezvoltare profesională și personală din cadrul formării profesionale continue.

7. Conținuturi

7.1 Curs	Metode de predare	Observații
Curs 1. Curs introductiv. Introducere în psihologia militară. 1. Introducere și delimitări conceptuale; 2. Obiectivele psihologiei militare; 3. Principiile psihologiei militare; 4. Domenii, competențe și responsabilități ale psihologului militar.	Prelegere participativă, conversație	Aspecte organizatorice, informații privind evaluarea cursului și seminarului. De citit: Note de curs Bibliografie principală: Popa, M. (2019). <i>Psihologie militară, Ediția a II-a</i> , Iași, Editura Polirom. (pp. 17-40)
Curs 2. Oboseala operațională 1. Precizări terminologice; 2. Factori determinanți ai oboselei; 3. Efectele oboselei; 4. Managementul oboselei.	Prelegere participativă, conversație	De citit: Note de curs Bibliografie principală: Popa, M. (2019). <i>Psihologie militară, Ediția a II-a</i> , Iași, Editura Polirom. (pp. 111-135)
Curs 3. Psihopatologia în mediul militar 1. Stresul de luptă; 2. Factori de solicitare fizică și psihică; 3. Măsuri de gestionare a stresului de luptă; 4. Activitatea pentru contracararea stresului de luptă;	Prelegere participativă, conversație	De citit: Note de curs Bibliografie principală: Popa, M. (2019). <i>Psihologie militară, Ediția a II-a</i> , Iași, Editura Polirom. (pp. 137-187) Marineanu, Vasile (coord.) (2015). <i>Manual pentru pregătirea psihologică și controlul stresului operațional</i> , Editura Centrului

5. Stresul posttraumatic și alte tulburări psihologice apărute în urma misiunilor specifice - modalități de abordare		Tehnic-Editorial al Armatei, București (pp.11-29)
Curs 4. Adaptarea militară 1. Dimensiunile conceptului de adaptare; 2. Adaptarea de-a lungul carierei; 3. Adaptarea femeilor în armată; 4. Suportul psihologic al integrării și instruirii profesionale.	Prelegere, conversație	De citit: Note de curs Bibliografie principală: Popa, M. (2019). <i>Psihologie militară, Ediția a II-a</i> , Iași, Editura Polirom. (pp. 193-247)
Curs 5. Rolul psihologiei militare în promovarea profesiei militare. Profesia de psiholog în organizația militară. 1. Fundamente legislativ-normative ale profesiei; 2. Serviciile psihologice. Domenii și tipuri de activități; 3. Rolul și poziția psihologilor în armată. Consilierea psihologică și asistența psihologică a personalului în mediu militar; 4. Aspecte generale și particulare ale selecției psihologice. Recrutarea personalului.	Prelegerea participativă, dezbaterea, expunerea, problematizarea, demonstrația	De citit: Note de curs Bibliografie principală: Ordin Nr. M. 105/20.09.2014 pentru aprobarea instrucțiunilor privind asistența psihologică în armata României Ordinul nr. 23/2015 privind activitatea de psihologie în Ministerul Afacerilor Interne
Curs 6. Conducerea în mediul militar 1. Autoritate și putere - delimitări conceptuale; 2. Surse de autoritate și putere în mediul militar; 3. Leadership și management în mediul militar.	Prelegerea participativă, dezbaterea, expunerea, problematizarea	De citit: Note de curs Bibliografie principală: Popa, M. (2019). <i>Psihologie militară, Ediția a II-a</i> , Iași, Editura Polirom. (pp. 255-296)
Curs 7. Războiul psihologic 1. Introducere; 2. Operațiunile psihologice; 3. Terorismul.	Prelegere, conversație	De citit: Note de curs Bibliografie principală: Popa, M. (2019). <i>Psihologie militară, Ediția a II-a</i> , Iași, Editura Polirom. (pp. 359-393)
Bibliografie: • Principală: Marineanu, Vasile (coord.) (2015). <i>Manual pentru pregătirea psihologică și controlul stresului operațional</i>, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București Ordin Nr. M. 105/20.09.2014 pentru aprobarea instrucțiunilor privind asistența psihologică în armata României Ordinul nr. 23/2015 privind activitatea de psihologie în Ministerul Afacerilor Interne		

Popa, M. (2019). *Psihologie militară, Ediția a II-a*, Iași, Editura Polirom.

- **Selectivă:**

Bowles, S. V., & Bartone, P. T. (Eds.). (2017). *Handbook of Military Psychology: Clinical and Organizational Practice*. Springer.

Gomes, A. R., & Afonso, J. M. (2016). Occupational Stress and Coping among Portuguese Military Police Officer. *Avances en Psicología Latino-americana*, 34, 47-65.

Greenberg, J. S. (2011). *Comprehensive stress management*. New York: McGraw-Hill Higher Education.

Marineanu, V., & David, D. O. (2019). *Reziliență și manifestări clinice în comportamentul persoanelor izolate, dispărute, reținute sau capturate: Ghid operațional pentru psihologii SERE*. Cluj-Napoca: A.S.C.R.

Marineanu, Vasile (coord.) (2015). *Dezvoltarea competențelor interculturale – Ghid pentru militarii români participanți la misiuni în afara teritoriului statului român*, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București

Marineanu, Vasile (coord.) (2014). *Cunoașterea și sprijinul subordonaților în contextul misiunilor cu grad ridicat de risc*. Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București

Munoz, A. (2012). *US military information operations in Afghanistan: Effectiveness of psychological operations 2001-2010*. Rand Corporation.

Sharma, S. (2015). Occupational stress in the armed forces: An Indian army perspective. *IIMB management review*, 27, 185-195.

Pitariu, H., Sîntion, F. (2003). *Psihologia luptătorului*, București. Editura Militară

7.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Seminar 1. Seminar introductiv. Competențele psihologului în mediu militar.	Dezbateri, exerciții	Activitate introductivă axată pe identificarea și discutarea competențelor specifice psihologului atestat în domeniul securității naționale.
Seminar 2. Intervenția și rolul psihologului în gestionarea oboselei operaționale	Dezbateri, studii de caz	Identificarea și discutarea manifestărilor specifice oboselei operaționale și stresului în mediul militar.
Seminar 3. Pregătirea psihologică a personalului militar. Managementul stresului în domeniul securității naționale.	Dezbateri, studii de caz	Exerciții în echipă pentru realizarea unui plan de intervenție.
Seminar 4. Adaptarea și tipuri de pregătire în mediul militar	Dezbateri, studii de caz	Discuții aplicative privind pregătirea personalului pentru executarea misiunilor cu diferite grade de risc.
Seminar 5.	Exemplificare	Prezentarea gradelor militare, a funcțiilor și a statutului asociat.

Recrutarea și selecția psihologică a personalului militar. Surse de putere și autoritate în mediul militar		Analiza unor exemple de anunțuri de încadrare în sistem. Creionarea unor profile psihologice specifice diferitelor poziții militare.
Seminar 6. Sistemul de asistență psihologică și efectele consilierii psihologice în rândul personalului militar. Atribuții și competențe.	Dezbateri, exemple	Discuții aplicative privind modul de realizare a asistenței psihologice (exemple și analiză de studii de caz)
Seminar 7. Operațiuni psihologice și terorism: generarea și deconstrucția mesajelor cu AI	Studii de caz, lucru în grup	Seminar practic axat pe utilizarea AI pentru crearea și contracararea materialelor de propagandă, în scopul dezvoltării gândirii critice și a competențelor de analiză în operațiuni psihologice și situații de terorism.
Bibliografie: Colegiul Psihologilor din România. https://alegericpr.ro/ Kennedy, C. H., & Zillmer, E. A. (Eds.). (2022). <i>Military psychology: Clinical and operational applications</i>. Guilford Publications. Kitchiner, N. J., Lewis, C., Roberts, N. P., & Bisson, J. I. (2019). Active duty and ex-serving military personnel with post-traumatic stress disorder treated with psychological therapies: systematic review and meta-analysis. <i>European journal of psychotraumatology</i>, 10(1), 1684226. Marineanu, Vasile (coord.) (2014). <i>Cunoașterea și sprijinul subordonaților în contextul misiunilor cu grad ridicat de risc</i>. Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București Marineanu, Vasile (coord.) (2015). <i>Manual pentru pregătirea psihologică și controlul stresului operațional</i>, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București Marineanu, Vasile (coord.) (2015). <i>Dezvoltarea competențelor interculturale – Ghid pentru militarii români participanți la misiuni în afara teritoriului statului român</i>, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București Ordin Nr. M. 105/20.09.2014 pentru aprobarea instrucțiunilor privind asistența psihologică în armata României Ordinul nr. 23/2015 privind activitatea de psihologie în Ministerul Afacerilor Interne Popa, M. (2019). <i>Psihologie militară, Ediția a II-a</i>, Iași, Editura Polirom.		

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Prin această disciplină ne propunem să acoperim o parte din informațiile necesare pentru direcția majoră de psihologie recunoscută de către Colegiul Psihologilor din România, și anume psihologia

aplicată în domeniul securității naționale. Totodată, accentul este pus pe dezvoltarea competențelor solicitate pe piața muncii specifice domeniului militar.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare	9.2 Metode de evaluare	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Examen scris	Examen scris sub formă de grilă	60%
9.5 Seminar / laborator	Studiu de caz	Studentii vor trebui să analizeze un film cu specific militar și să răspundă la unele cerințe care vor fi transmise în prealabil. Cerințele vor fi formulate pe baza materiei parcurse la curs și seminar. Explicații suplimentare vor fi oferite la primul curs/seminar.	40%
9.6 Standard minim de performanță			
Pentru a promova studentul trebuie să obțină minim nota 5 (cinci), atât la evaluarea de la curs, cât și la evaluarea de la seminar. Evaluarea de seminar este obligatorie și condiționează intrarea în examen indiferent de sesiune. Aceeași formă de evaluare se păstrează și în sesiunile de restanță și mărire de notă. De asemenea, studenții trebuie să realizeze numărul minim de prezențe (atât pentru curs și seminar) menționat în Codul studentului UVT. În cazul neîndeplinirii numărului de prezențe, studentul va trebui să realizeze o anumite sarcini suplimentare (ex., crearea și susținerea unei prezentări pe o tematică stabilită anterior, extragerea unor informații din articole de specialitate, etc.)			

Data completării
09.2025

Titular de disciplină
Prof.univ.dr. Delia Virga

Titular de seminar
Asist.univ.dr. Norberth-Ioan Okros

Data avizării în departament

Director de departament
Prof.univ.dr. Delia Virga